

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hónapra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 217. szám.

Péntek, szeptember 24.

Az iparospálya.

— szeptember 24.

Már megnyiták ugyan az iskolák s a pályaválasztásról szóló cikkek nem olyan aktuálisak, de azért nem lehet elsiklani afölött, amit most egy kiváló szakember írt legutóbb arról, hogy hogyan szorítják le nálunk az embereket az iparospályáról.

Valósággal kegyetlen szatira, hogy a mig politikusaink, a sajtó és a közélet minden irányadó embere arra buzdítja az ifjúságot, hogy az ipari pályákon igyekezék boldogulásának útját keresni, mert nemcsak saját jövőjét alapítja meg, hanem egyúttal az ország gazdasági fejlődését is sikerrel szolgálhatja: ugyanakkor százával utasítják vissza sz ifjúságot a felső ipariskolákról.

Valóságos kálvária az, amit a szülőknek és a fiatal embereknek meg kell járni. Nem elég az, hogy kifogástalanok a beiratáshoz szükséges előfeltételek, fűhöz-fához szaladgálnak protekciókért, csak hogy bejuthassanak az iskolába. Persze hiábavaló minden utánjárás, fáradság és kilincselés, mert — nincs hely.

Örülünk a közfelfogásban beállott fordulathoz, amde ezzel szemben elvárhatatlan kötelessége a kormánynak, hogy a felső ipariskolákat megfelelően bővítse ki. Még pedig sürgősen, nehogy a jelenlegi állapot, mely súlyos anyagi terheket és rendkívüli erkölcsi felelősséget ró a szülőkre, teljes elkedvetlenedést idézzon elő.

Lapunk már többször rámutatott erre a képtelen helyzetre. Kapóra jön most egy másik cikk, melyet Gelléri Mór kir. tanácsos, az Országos Iparegyesület igazgatója tesz közzé az egyesület hivatalos lapjában.

Gelléri Mór cikkében többek közt az alábbi megszívlelésre igen érdemes sorokat

írja: Módot és alkalmat kell nyújtanunk arra, hogy az ipari pályára készülő számára legyen elég hely az ipariskolában. Avagy tud-e valaki esetet arra, hogy nem vettek föl nálunk valakit jogásznak, orvosnak, teológusnak vagy mezőgazdasági tanulóknak, mert nincs hely? Pedig ezek a pályák nálunk évtizedek óta tulzsufoltak, az iparos pályán azonban még távolról sincs elég szakképzett vezető munkaerőnk, amit legjobban igazol az, hogy bizonyos szakmabeli előmunkásokat nálunk drága pénzen még mindig a külföldről kell akvirálnunk.

Érdekes tehát az a kontroverzia, melyet, ha nem volna oly szomorú, komikusnak kellene nevezni, hogy mig a mi fiatalaink számára itthon nincs hely a szakiskolákban és így ezek külföldre kénytelenek menni tanulni és egzisztenciát keresni, addig mi a külföldről hozunk be kitünően fizetett idegen munkaerőt.

A felső ipariskolákat tehát fejleszteni kell és helyet biztosítani mindenkinek, aki az iparos pályára akar lépni. Hogy decentralizáljuk-e az egyes szakokat, miként ez az építőipar kiválásával már megtörtént vagy a centralizált intézetet kibővítés és újabb áldozatokkal képessé kell-e tennünk a jelentkezők befogadására, ez alárendelt kérdés. A földolog, hogy a mai tarthatatlan, áldatlan állapotok megszüntetését erélyesen követeljük és hogy az iparos pályára készülő elől ne zárjuk el az iskolai képzés lehetőségét. Hiszen ma még ott tartunk, hogy tulajdonképpen mindenféle kedvezményrel buzdítani és csalogatni kellene az ifjúságot az ipari pályára, nem pedig erről bármiféle bolond ürügy alatt leszorítani. A mai állapotnak eltűrése valóságos merénylet a magyar ipar ellen.

Gelléri irását mindenki aláírhatja s valóban nagyon is itt az ideje, hogy ezt

a képtelen helyzetet az illetékes fórumok a legsürgősebben orvosolják.

Az ország tudósai Nagybecskereken.

— Előkészületek a kongresszusra. —

Nagybecskerek, szept. 24.

A Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület s Nagybecskerek város tanácsa a Magyar Földrajzi Társaság nagybecskereki vándorgyűlése alkalmából a következő fölhívással fordul a város közönségéhez:

Fölvívás a közönséghez.

Folyó évi szeptember hó 25., 26. és 27-ikén nevezetes kulturális esemény színhelye lesz Nagybecskerek. A Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület meghívására ugyanis ekkor tartja a Magyar Földrajzi Társaság ezidei III-ik vándorgyűlést, amely alkalmából az ország legkiválóbb tudósai lesznek Nagybecskerek vendégei.

A városra nézve minden tekintetben nagyjelentőségű ez az esemény, azért tisztelettel fölvívjuk a város lakosságát, hogy a kiváló vendégeket méltó fogadtatásban részesítse, szíves szeretettel fogadja.

A szíves fogadás külső kifejezésére fölkérjük a köz- és magánépületek tulajdonosait, intézőit, hogy a három napra házaikat lobogózzák fel az ez alkalommal rendezendő ünnepségeken minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Szeptember hó 25-én, szombaton délután fel 6 órakor érkeznek a vendégek Nagybecskerekre s a pályaudvarról az Aradaczi-uton át vonulnak be a városba.

Ugyanaznap este fél 9 órakor a Kaszinó összes termeiben, belépődíj nélkül ismerkedő estély lesz, amelyen a kultúra minden barátját, férfi- és hölgyvendégeket egyaránt szívesen látunk.

Szeptember 26-án, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a vármegyeház dísztermében a társaság diszgyűlése, amelyen szintén minden érdeklődő részt vehet.

Ugyanaznap délben lesz a kaszinóban Nagybecskerek város díszbédje, ugyanaznap este pedig a színházban nagyérdemű tudományos előadást rendez a társaság.

A „TORONTÁL” tárcája.

Földrajzlati problémák Torontálban.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Írta: dr. Csirbusz Géza

Miért jönnek a geográfusok hazánk Mélyföldjére? — Problémák: a Béga folyása. — Az Alföld súlyedése. — Kulpintava a Temes és Bégának tava. — Becskék. — Hunkák és Kurgonok. — Éjféli hajnal az Alföldön.

(Két közlemény.)

I.

Most, hogy a magyar földleírók Torontálmegye és a magyarországi Mélyvidék fővárosában tartják meg geográfiai napjukat, (Geographentag) — idő- és alkalmoszerű kissé fölleveníteni a délvideki geográfiai problémákat különösen abból a célból, hogy a mélyvidéken körösztrül utazó geógratusok egyeteme felőljük tereleddjék.

Hogy most éppen az Alföldet bujják geográfusaink, annak egységegyedüli oka a lemaradástól való félelmük. Ausztriában u. i. már régen tudós vállalat állott össze, hogy a császárság egyes országait és földrajzlatilag kikerített részeit tudományosan megismertesse. Eddig a csehországi tömeges hegyekről, a keleti Alpokról, a Karsztról, Ausztria síkságairól és a

Kárpátokról jelentek meg geológiai monográfiák. A Kárpátok rajzolatában tehát már is megelőztek az osztrákok s ha Uhlig könyve nézetem szerint túlnyomólag geológiai és nem geográfiai mű, mégis alapvető könyv, melyen a honi sujtásos kritizálgatás találhat ugyan itt-ott kivetni valót, de alapkereteit le nem rombolhatja. Sőt megadással kell konstatalnia, sajnos, nem akadt még magyar előlélenek megírására, sem a jól dotált Akadémia, egyetem és geológiai intézet tudósai között. Geográfusaink a Balatonnal bibelődtek éveken kö rősztrül.

Szó sincs róla, érdemes munkát végeztek, de hát e lapos tónál fontosabb geográfiai kérdések várnak megoldásra. Geológusaink nagyrészt osztrák nyomokon a régi felvételeket javították, helyenként, p. o. a délmagyarországi hegyek ós-masszivumjainál alaposan felsültek. Az embernek szégyenkeznie kell, hogy a román Mrazecz és a francia Demarioune jobban ismeri az ardélyi havasokat és Délmagyarországot, a szerb tudósok a Délvidéket, mint mi itt élő és lakó autochtonok. Utazó tudósaink Ázsiában a Mandzsurságban, a Tiensanban és Kinában botorkáltak, azt híven, jobbat tudnak ott produkálni az oroszoknál, angoloknál, mert véletlenül félistenük, Richthofen báró Ázsiában csakugyan eredményes fölfedezéseket tett. Azalatt Magyarország tudományos felfedezése várva-várta Richthofenjét.

Nem kifogás, hogy a németek szintén jobban tanulmányozták Shakespeare-t, mint az angolok és hogy viszont angol ember írta a legjobb Göthe-életrajzot és franciaia történelmet. Mert hasonlatosságok nem lehetnek bizonyító okok. Kivált merőben idegen tárgyak és célok hasonlításai nem, minő p. o. a földleírás és irodalomtörténet.

Nehogy tehát az a csufság essék rajtunk, hogy még a nagy Alföld leírását is elkaparják előlünk szomszédaink, hozzá kellett látni már valahára hazánk e központi részének tüzetes átkutatásához.

Ez a kutatás a tervezet szerint minden lehető fel fog karolni, ami az Alföld geográfiájához és ethnográfiájához tartozik, mert már is annyira lemaradtunk örökös politizálásunk miatt a kulturális munkában, hogy a magyarországi román nyelvjárásokat p. o. egy lipcsei tanár írta meg, ruthenjeinkkel galicziai papok és tanárok, Kárpátaink tót lakóival a csehek foglalkoznak, de még magyar történelmi geógratusokat és ethnográfiákat is jobban ismerik Berlinben. Kazánban és Petersburgban, mint mi magunk és tudós köreink.

Aldanunk kell tehát azt a kiapadhatatlanul segítő kezet, mely lehetővé teszi az Alföld kutatását, de a Maecenás Semsey bárón kívül legbensőbb tisztelettel üdvözölnünk kell azokat a férfiakat is, kik lefáradnak a magyar Mélyvidék egyhangu

RÓZSA KÁVÉHÁZ

TELJESEN UJONNAN ÁTALAKITVA

MEGNYILT, SZEPTEMBER HÓ 23-ÁN.

BENETH KÁROLY, SZÁLLODÁS.

876-3.3

Ismételten fölkerjük a város minden lakóját, hogy a vendégeket a városhoz méltóan, lel és szeretettel fogadja, hogy a kitünő vendégek Nagybecskerekéről a legszebb emlékeket vigyék magukkal.

Üdv vendégeinknek!

Nagybecskerek város Torontalm. Magy. Közm. tanácsa. Egyesület Elnöksége.

A vendégek.

A nagybecskereki vándorgyűlésre a magyar tudós világnak igazán diszes társasága gyűl ide hozzánk. A vándorgyűlésen résztvevő vendégek eddigi névsora a következő:

Dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár, a társaság elnöke.

Dr. Havassy Rezső kir. tanácsos, társ. alelnök.

Dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár, társ. főtitkár.

Teleky Pál gróf orsz. képviselő.

Gonda Béla miniszteri tanácsos,

Bánó Jenő mexikói főkonzul,

Piukovics Ödön kuriai bíró,

Dr. Littke Aurel egyetemi tanársegéd, társ. titkár.

Lévay István keresk. iskolai igazgató,

Dr. Lasz Samu főgimnáziumi tanár,

Dr. Sziklay János író.

Fraunhoffer Lajos meteorológiai intézeti adjunktus,

Csernó Géza meteor. intézeti asszistens,

Dr. Massány Ernő, meteorológiai intézeti asszistens,

Réthly Antal meteorológiai intézeti asszistens,

id. Ispánovics Sándor tanár,

ifj. Ispánovics Sándor tanár,

Ispánovics Ferenc tanár,

Madarassy László nagybirtokos,

Zemplény Gyuláné,

Halász Lajos író,

Kreybig László műépítész,

Dr. Schwalm Amadé egyet. tanársegéd,

Schilling Gábor egyetemi tanársegéd,

Nagy Jenő,

Pittér Tivadar m. kir. térképész,

Dr. Pinkert Ede főgim. tanár,

Sawicky Ludomir Lembergől és

Szabó Márton főiskolai tanár.

Az ismerkedő-estély.

A vándorgyűlés ünnepségeinek egyik legszívesebb és legkedvesebb pontja lesz a holnapi szombat esti ismerkedő-estély a kaszinóban, amely este fél 9 órakor kezdődik. A rendezőség mindent elkövet, hogy az estély egyaránt kellemes legyen úgy az idegen vendégeknek, mint a nagybecskerekieknek. A rendezőség, hogy a fiataloknak se legyen panasza, az estély után táncot rendez s Nagybecskerek város szép asszonyai és leányai bizonyára nem fognak elmaradni róla és így a kitünő vendégeknek lesz miben gyönyörködniük.

rónaságára, hogy szemtől-szembe lássák annak geográfiai érdekességeit.

Ezekből az érdekes látványokból akarok néhányat bemutatni.

1. A Béga folyása.

A Béga vagy szerbül Bjega társával, a Temessel együtt kifejezetten mélyföldi elaggott folyók. Maga a Tisza is azonnal elveszti fiatalos felvidéki élénkségét, míhlyt az Alföldre, kivált hazánk mely tájára lép. Ezért visel két féle ó-szláv nevet is. Sebes és lassu víznek ismerték az ó-szlávok a VIII., IX. században. A folyók aggságának a sok morotva, holt ág, kanyarulat, parti fertő és buckasor a hirdetője, mikben bőven van része a Tiszának, a Bögének és Temesnek.

Csak hogy itt azonnal ki kell jelentenem: 1. Nem hiszem, hogy a Tisza és balparti mellékfolyói a diluviális korszak óta, mely a Tisza folyó születésének ideje, valami nagyon nagy mértékben változtatták volna medrüket. Nevezetesen azt, hogy a Tisza tetemesen nyugat felé hátrált volna aggsága és a föld röpitő erejének (Baer törvénye) nyomása folytán, mert a löszdombok és plateauk elrendezése Délmagyarországon az ellenkezőről tanuskodik. Azonkívül geológiai szelvények mutatják, hogy a Tisza medré a levanti beltónak legmélyebb vonalán halad. 2. Nem hiszem, hogy a szelvény s a folyó feltöltő működésének nagyobb szerepe volna a 'olyammelléki homok és iszapos partvonalak, dünnék. főépítésében, mint az Alföld, nálunk speciálisan a torontái és szerémségi mélyföld fokozatos és folytonos összeroszkodásának, állandó süllyedésének. Nem akarok itt e helyen polemizálni. Egyelőre csak rögzítem tételtemet.

Hazánk nevezetesen az Alföld kialakulásának legkiemelkedőbb eseménye a Kárpátok hegyivezetének feldomborulása s a körülölelt medencének az Alföldnek permanens süllyedése,

A város diszebédje.

Ismeretes, hogy Nagybecskerek városa a Magyar Földrajzi Társaság itt megtartandó vándorgyűlése alkalmával a fővárosból érkező tudós vendégek tiszteletére vasárnap délben a kaszinó helyiségeiben nagyszabású és fényesnek ígérkező diszebédet ad. Dr. Perisics Zoltán polgármester, a fogadó-bizottság elnöke már napokkal ezelőtt körözést bocsátott ki, amelyen jelentkezésre hivta fel a banketten részt venni szándékozókát. A körözöiven eddig a következők jelentkeztek részvételre: Dr. Annau Ernő, Botka Béla, Balácsi József, Demkó Vidor, Franz J. L., Farkas Vince, dr. Haidegger Lajos, Hiller László, Joeszszky Nándor, Kéler Ákos, Krumenacker István, Lowieser Imre, Mayer Rezső, Mangold Lipót, Menczer Lipót, Magyar Pál, dr. Nónay Pál, dr. Perisics Zoltán, Faur Kornél, Beck Cyula, dr. Pollák Győző, Rigó István, Strusz Szerafin, Tóth István, dr. Vincze Erő és Weisz Izidor.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vüléki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 25., 26., 27. A Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlése.

Október 3. Nagybecskereki kereskedők egylete közgyűlése.

Október 4. A közg. biz. ülése.

Október 7., 8., 9., 10. Országos vásár.

Október 11. Őszi rendes közgyűlés.

— Az aurániai perjelség ügye. Ismeretes, hogy az aurániai perjelség birtokeladási ügyével kapcsolatosan mozgalom indult meg az érdekelte községekben, nevezetesen Románszárcsán, Német-szárcsán, Szécsányon és Tógyéren az iránt, hogy az eladásra szánt földek elsősorban a nevezett községek birtokosainak adassanak el. Ez ügyben ma délelőtt az érdekelte községekben Meng József szárcsai jegyző vezetésével mintegy 60 tagból álló küldöttség tisztelettel Botka Béla főispánnál, közbenjárását kérve arra, hogy a földművelésügyi kormány közvetítésével érdekeik megővassanak, nevezetesen, hogy az aurániai perjelségnek eladásra szánt birtoka elsősorban is az érdekelte községek lakosainak adassék el. Botka Béla főispán a küldöttséget igen szívélyesen fogadta s megígérte, hogy a mennyiben a birtok eladásának ügye még nincsen perktuálva, érdekeiknek megfelelő felterjesztést fog tenni s tőle lehetőleg igyekezni fog arra, hogy kérésük teljesüljön.

— Kinevezés és áthelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter Jankovics Mária úrményházi áll. el. iskolai tanítónőt a duna-

hogdányi állami elemi iskolához áthelyezte, Missuray Viktoria okl. tanítónőt pedig az úrményházi iskolához rendes tanítónővé kinevezte.

Földrajzlati problémák Torontálban.

Ezzel a címmel dr. Czirbusz Géza, a nagybecskereki főgimnázium tudós tanára, aki a Magyar Földrajzi Társaságnak is egyik kiváló tagja a magyar földleírók nagybecskereki kongresszusa alkalmából nagyérdemű tárcát írt lapunk számára. A tárcát két közleményben, lapunk mai és holnapi számában, közöljük s e helyütt is fölhevjuk rá olvasóink figyelmét.

— Házasság. Szárafolyán Dezső, Bánlak község segédjegyzője f. hó 19-én esküdött örök hűséget Popeszkú Szilviának Nikolinezán (Krassó megye).

— A kulturegyesület ülése. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága tegnap délután dr. Vincze Erő m. főjegyző, igazgató elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: Somfai János titkár, Grézo János, Joeszszky Nándor, Kiss István, Knyaskó Lajos igazgatósági tagok. Az igazgatóság ülésének egyetlen tárgya volt az egyesület a-b-c-és könyvét kiadó Singer és Wolfner budapesti könyvkiadó cég kérése, hogy engedje meg az egyesület a-b-c-és könyvének bizonyos formában átruházását a Közművelődési Tanács számára. Az igazgatóság a kérést az egyesület további jogainak fönntartásával teljesítette.

— Az ügyvédi kamara köréből. A szegedi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy az elmúlt évnegyedben a kamara lajstromába fölvetettek, dr. Jankovity Zsárkó Nagyikinda, dr. Luczay Szilviusz Nagyszentmiklós, dr. Nedelykovic Márkó Nagybecskerek, dr. Vadász Imre Nagyikinda székhelylyel. Töröltetett Eisler Ignác, aki eltávozott Törökkanizsáról s ügyvédi iratait dr. Schwarcz Jenő törökkanizsai ügyvédnek adta át; Dr. Sinóros Szabó Sándor ügyvéd pedig lakhelyét Szentesről Módosra tette át.

— A nagybecskereki munkásgimnázium. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület nagybecskereki munkásgimnáziumának előadói kara tegnap délután dr. Vincze Erő m. főjegyző, egyesületi igazgató elnöklésével ülést tartott, a melyen jelen voltak: Knyaskó Lajos igazgató, Harzer József, Králik László, Perl Mihály, dr. Fialowski Béla és Jakab Dávid előadók. Az értekezleten Knyaskó Lajos, a munkásgimnázium igazgatója előterjesztette az ideai tanfolyam részletes óratervét és munka-beosztását, a mihez az értekezlet egyértelműleg hozzájárult. Megállapították, hogy a munkásgimnáziumot október 5-ikén, kedden este 8 órakor nyitják meg s fölhevják mindazokat, akik a tanfolyamot hallgatni akarják, hogy a megnyitás idejéig jelentkezzenek Knyaskó Lajos igazgatónál.

melyet nem bir egyensúlyba hozni vagy feltartóztatni a Kárpátokról lezuduló folyók törmelke és iszaplerakodása. Nem igaz, hogy az Alföld a rá lerakott agyagsodralék sulya miatt süllyed, miként ezt Treitz geológus véli, ellenkezőleg, a leülepedett sodralék nagy nehezen egyensúlyt tart a folytonos zökkenés miatt a Kárpátok hegyvének közepes gerinces csucsmagasságával. Ami az Alpoknál történik, megvan a Kárpátoknál is. A gyűrődés folytán feldomboruló Alpok élénkítik a folyók letaroló erejét, de nem bírnak lépést tartani a süllyedő belső síkságok és rónák szintjének alábbszállásával. (Dr. Penk.) Ezért vannak Kecskeméten, Halmin stb. földrengések, itt-ott bomlások, földesszamlások tavak fel- és eltűnése folyómedrek változó kanyarodása, a torlolti helyük eltolódása és változtatása.

Ez oly processus, mely a föld mélyéber történik, minéz a felszíni tényezőknek semmi köze, mert ezektől függetlenül csillagászati és terrestricus okok miatt meg végbe s a felszíni alakulatok csupán következményeik lehetnek, nem okaik e változásoknak. Mert az a tény, hogy a Földközi tenger és az Adria egész környéke süllyedőben van, független esemény a globus belsejében, mit a felszínnek változásai meg nem magyaráznak, legfeljebb azokat lehet e kozmikus tényből kimagyarázni. Nem fordítva. A hidrologusok és hydrotechnikusok matematikai elmefuttatásai ezek után haszontalan ceruzakoptatás. Sonst Nichts! . . . Qui capere potest, copiat. P. o. Bogdanffy, Vujevics és köröző gárdistái . . .

Ez a zökkenés kétféle. A Maroson fölül való Alföldön nyugati északnyugati irányu, a Maroson alul részen, tehát a Délvidéken, déli Magyarországon déli és délkeleti irányba csapó. Hogy azután, miként Halovác állítja, két vagy egy medence süllyed-e, avagy úgy történik a zökkenés, mint a Csendes Óceán zárt tölcse-

reiben, rekesztett tengereiben — teljesen mellékes. A fő a süllyedés ténye! Amely a felszínbeli változásokat maga után vonja. Ezért tart eleinte északnyugatnak a Körös a Maros és fattyumedre a Száraz ér, míg később a Kecskemét, Szarvas, Duna és Beeskerek közötti lehorpadt hajdani levanti beltó miatt éppen ellenkező délnyugati irányba hajlandó befördülni p. o. az Aranka nevezetű fattyumedrében, ezért folyt valamikor direkt nyugatnak a Temes és Béga, míg ugy torlolti medrük betömése, de kivált a Délvidéknek s a Mélyföldnek déli és délkeleti besüllyedése folytán délre változtatták a folyásukat. A délkeleti süllyedés oly erős, hogy a Duna különböző nevek alatt: Rasova, Panova, Szibujicza, Panyovicsa stb. néven délkelet felé hajló medreket bocsát, csak hogy eleget tegyen a süllyedés okozta lejtő esési kényszerének. A Temes pedig ott hagyta a Tiszát, hogy először a Bégával a Kulpini tóságon keresztül a Dunába szakadjon, később a Bégát is elhagyva Szibujicza fattyumedrével délkelet felé Pausovának forduljon. Ezért igen érdekes a Béga mentén e folyó földárjának vidékén az écskai ezer holdnál nagyobb terjedelmű Fehértó függelékével együtt, még inkább a Temes földárjához tartozó Kulpin-tó, amely szakasztott mása az erdélyi Kölpény-tónak, melyen a Kapusvize folyik keresztül, miként a szlovének idejében a VIII. és IX. században a Béga vágatott Perlasz alatt a Kulpin-tavon keresztül s a Temessel együttesen a Dunába szakad. Ma bifurcatiot, kétágusát mutat. Megtekintésére a geológusok Oppova táján kiszállnak. Tisza újabb medre Perlasztól nyugatra van, régibb medre délre a Kulpin-tóban. Itt érdekes volna a földárjának határait meghatározni a föld mélyében, nevezetesen a Duna, Béga és Temes vízváltakozóit. A gémes kutak (4—8 m.) nem eléggé pontos jelzői a folyók beszűrenkezett területének.

(Folytatjuk)

Kérelm. A nagybecskereki tanítói kör tagjait felkértem, szíveskedjenek az októberi közgyűlésen előadás tartására vállalkozni s ebbeli szándékukat az előadás címével mielőbb közölni. *Budapest, 1909. szept. 22-án. Rózsás Ferenc, elnök.*

BRÁJJER GYULA. A régi tanítói gárda egy kiváló tagjának a haláláról vesszük a szomorú hírt. Ugyanis mint őszinte részvétellel értesülünk, Brájjer Gyula, a helybeli volt községi népiskola nyugalmazott tanítója hosszas betegeskedés után tegnap este fél 7 órakor 68 éves korában elhunyt. Brájjer Gyulának a tanítás körüli érdemei közismertek azok előtt, akik még működése idejéből ismerték. Generációkat nevelt a társadalomnak hasznos munkára, hazaszeretetre. Harminchét éven át tanított lelkesedéssel, hivatásának szentelve minden tudását, minden energiáját s fáradhatatlan buzgalomával, rokonszenves egyéniségével mindenkinek a becülését, szeretetét vívta ki. Elhunytát kiterjedt rokonság gyászolja, köztük dr. Brájjer Lajos lapunk főszerkesztője, a kinek az elhunyt nagybátyja volt.

A gyászsejtről a család a következő jelentést adta:

Alólirottak úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy legjobb férj, atya, após, testvér, nagybátyja és sógor Brájjer Gyula nyugd. tanító hosszabb betegeskedés után, folyó évi szeptember hó 23-án délután 6 órakor 68 éves korában, boldog házasságának 48-ik évében jobblétre szenderült. A boldogult hült teteme folyó évi szeptember hó 25-én délután 4 órakor fog a gyászházból (Magyar-utca 5.) a római kath. egyház szertartása szerint, a nagybecskereki rom. kath. sírkertben a családi sírboltba örök nyugalomra téteni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 27-én délelőtt 8 órakor a helybeli rom. kath. plébánia-templomban fog megtartani. Nagybecskerek, 1909. évi szeptember hó 24-én. Béke lengjen porai felett! Özv. Brájjer Gyuláné szül. Kaltner Betty, neje. Krumenacker Istvánné szül. Brájjer Erzsébet, Kaufmann Istvánné szül. Brájjer Betty gyermekei, Kaufmann István, Krumenacker István, vök. Brájjer Irma, huga. Özv. Brájjer Mária, sógornő. Dr. Brájjer Lajos, özv. Solymossy Lajosné szül. Brájjer Mária, Brájjer Elek, unokaöcs, illetve huga.

Életrajzi adatai a következők:

Brájjer Gyula született Nagybecskereken, 1842. március 15-én. Miután szülővárosában népiskolai és gimnáziumi tanulmányait befejezte, a pesti kir. tanítóképző-intézetbe lépett, hol 1861-ben főleleki tanítói oklevelet nyert. Mint képezdei növendék a fővárosban kereskedelmi szaktárgyakban való tanításra is képesítést nyert. 1861-ben a nagybecskereki kath. iskolánál nyert alkalmazást, ahol boldogult atyja is működött. Amidőn az iskola községivé lett oda került és azóta ott tanított. Rendes tanítói állásán kívül 10 éven át a vasárnapi kereskedelmi iskolánál és 15 éven át az iparostanonc iskolánál tanítókodott. Br. Eötvös tanítóképző intézeti tanári állással kínálta, de ő tovább is szülővárosának akarta szentelni tehetségét. 1862-ben nősült meg; nejével Kaltner Borbályával a legboldogabb házasságban élt, 2 leánya volt, mindketten okl. tanítónők. Irodalmilag ismert tevékenységet fejtett ki, bár szerénységénél fogva neve nyilvánosan nem szerepelt, hanem „Veridicus” álnév alatt helyi- és szaklapokba sok talpraesett cikket és bírálatot írt. Az egyleti élet terén is sikeresen működött. Több ízben kínálták meg az elnökséggel, de ő azt szerénységből soha sem fogadta el. A társadalmi életben is tevékeny részt vett. Mint a városi képviselőtestületnek, a rom. kath. hitközség képviselőtestületének, a „Takarék és előleg” intézetnek választmányi tagja kötelességét mindenkor híven teljesítette.

Temetése holnap délután lesz a Magyar-utcai gyászházból. Halálának hírére az áll. el. iskolák épületére kitűzték a gyászlobogót.

— **Sztrájk a zombolyai kalapgyárban.** Mint Zombolyáról jelentik, a zombolyai Decker-féle kalapgyárban a munkások egy része, tizenhat gyurómunkás sztrájkba lépett, mert a mintegy harminchat-negyven korona hetibért keveselte. A gyár a sztrájkolókat elbocsátotta.

— **Támadás az országon.** Léb Teréz gyertyámsói lakosnő tegnapelőtt meg akarta látogatni Temesség községben lakó rokonait. Amikor az állomásról a falu felé tartott, az uton hirtelen megtámadta egy román legény. Az asszony védekezett, ebből dulakodás támadt, mire a támadó egy bottal úgy megütötte az asszonyt, hogy az csonttörést szenvedett. Beszállították a temesvári városi kórházba.

— **Elgázolt lovak.** Nevrencsán Vláda szerbszentpéteri lakos a napokban künn töltötte az éjszakát a szabad ég alatt tanyáján s míg a gazda aludt, lovai csöndesen legelészve eljutottak

a vasuti sinekhez. Nevrencsán halott is félmámban holmi zakatolást, füttentést, lönyerítést, de mindezekre persze csak másnap emlékezett. Ezelett megfőtték hogy a lovak szétcsapta a vonat. Reggelre megtalálta Nevrencsán gazda a lovak roncsait.

TÁVIRATOK

A válság.

A kormány lemondása.

Budapest, szept. 24. (A „Torontál” eredeti táv.) Ma délelben negyed 1 órakor Wekerle Sándor miniszterelnök elnökölésével minisztertanács volt. A tanácskozás előtt Apponyi és Kossuth mintegy husz percig tárgyaltak egymással. A kormány tagjai egy ideig várakoztak Andrássy Gyula gróf belügyminiszterre, de mivel a miniszter nem érkezett meg, nélküle tartották meg a minisztertanácsot. A minisztertanácsban a kormány lemondásával kapcsolatos ügyeket intézték el s a kormány tagjai aláírták lemondásukat, amit Wekerle Sándor miniszterelnök délután fél 3 órakor magával vitt Bécsbe. A minisztertanácsban a kormány elintézte a kuria üresedésben levő elnöki székének a betöltését, amennyiben arra Günther Antal igazságügyminisztert terjeszti kinevezésre a királyhoz. Az igazságügyi tárcát ideiglenesen Wekerle Sándor miniszterelnök fogja vezetni. A minisztertanácsban ezenkívül több kitüntetésre vonatkozó fölterjesztést is elintézt a kormány.

A kormány tagjai megbízták továbbá a miniszterelnököt, hogy a királynál nyomtatékosan sürgesse felmentésüket. Ez azonban nem jelenti a kormánynak nyomban való távozását.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, szept. 24. (A „Torontál” eredeti táv.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután fél 3 órakor Bécsbe utazott, ahol a király holnap külön kihallgatáson fogadja, amelyen a miniszterelnök átnyújtja a királynak a kormány lemondását.

Mi lesz?

Budapest, szept. 24. (A „Torontál” ered. táv.) A politikában a mai nappal teljes a zür-zavar és senkinek sejtelve sincs arról, hogy mi történik. Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap fenn járt az alkotmánypártban, ahol megkérdezték tőle, hogy mi lesz, amire Wekerle ezt mondotta: — Azt én épp oly kevéssé tudom mint ti.

A szeptember 28-iki ülés.

Budapest, szept. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Justh Gyula, a képviselőház elnöke, aki ma este érkezik Budapestre, holnap teszi meg a képviselőház szeptember 28-iki ülésére vonatkozó intézkedéseket. Justh az ülést délelőtt fél 10 órára tűzi ki. Napirenden lesz a lefolyt ügyekről szóló jelentés és a további teendőknél a megállapítása. Hir szerint több interpelláció is lesz, köztük Nagy György a romániai zászlósértés ügyében. Ugyancsak interpellálni fognak Maniu Gyula Apponyi Gyula gróf ismeretes nyelvrendelete dolgában, Hoffmann Ottó pedig a boszniai alkotmány ügyében. A bankcsoportból eredő hírek szerint a képviselőház szeptember 28-iki ülése igen viharosnak ígérkezik. Azt mondják ugyanis, hogy a bankcsoport tagjai azon lesznek, hogy az ülésen szavazással tiszta helyzetet teremtsenek s mindent el fognak követni, hogy a képviselőházat ne lehessen elnapolni. A bankcsoport tagjai különben ma este fognak erről tanácskozni Justh-al.

Más forrásból viszont azt jelentik, hogy a lemondott kormány tagjai fel fogják szólítani az összes pártokat, hogy az ország érdekében tömörüljenek egy táborba, hogy így kellő és hatásos ellentállást fejthessenek ki.

Budapest, szept. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Neue Freie Presse” budapesti levelezője írja: A legutóbbi

minisztertanács után a kormány lemondásáról kiszivárgott hírek politikai körökben általában megdöbbentést keltenek. Mindenki tudta ugyan, hogy a kormány szeptember 28-ig le fog mondani, azonban nem számítottak arra, hogy a kormány ennyire sietni fog a lemondással. A kibontakozásra vonatkozó érdemleges tárgyalások — írja a lap — csak szeptember 28-ika után fognak megindulni. A kormányt újból meg fogja bizni a király az ügyek ideiglenes továbbvitelével és mint ilyen fog részt venni a kibontakozást célzó tárgyalásokon. Wekerle és Andrássy-nak állítólag nincsenek kételyei az iránt, hogy amennyiben a Bécsben megindítandó tárgyalások eredményre vezetnek, a kibontakozás Magyarországon lehetségessé fog válni.

A német nagykövet Magyarországon.

Budapest, szept. 24. (A „Torontál” eredeti táv.) Tschirscky gróf, a bécsi német nagykövet ma délelőtt Budapestről Mezőhegyesre utazott, hogy megtekintse az ottani állami ménest.

A cár és az olasz király találkozása.

Budapest, szept. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, az orosz cár Nápolyban vagy Racconiciban fog találkozni az olasz királlyal.

A szerb helyzet.

Budapest, szept. 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Belgrádból jelentik, Milovanovics szerb külügyminiszter legközelebb külföldi utra szándékozik utazni s hir szerint a szerb külügyminiszter Bécsben és Párisban fog időzni, utóbbi helyen állítólag a szerb kölcsön ügyében.

Határidő-üzet.

Budapest, szept. 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	27.70
Buza (áprilisra)	28.84
Rozs (októberre)	19.30
Zab (októberre)	14.84
Tengeri (októberre)	14.06

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1909. évi szept. 18-tól 1909. évi szept. hó 24-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt: Atyim Milos tulajdonát képező 400 □-öl szerűskertet megvette Deszpotov Sándor 1800 koronáért.

Grubaeski Zsiva tulajdonát képező 1 hold 800 □-öl szántót megvette Dimitrievics Panta 1620 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1909. évi szept. hó 24-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 kgr.	13.— korona
kétszeres		9.—
rozs		8.70
árpa		6.50
zab		6.50
kukorica		7.—
repce		7.80
széna I.		7.—
II.		6.—
szalma I.		5.—
II.		5.—
burgonya 1 kgr.		—10
disznóhús I.		1.80
II.		1.70
marhahús I. 1 kgr.		1.20
II.		1.12
borjúhús I.		1.52
II.		1.40
juhús		1.04
zsir		1.60

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.	Utótőzsde zárlat.
Magyar hitelrészv. 775—	Magyar hitelrészv. 774—
Osztrák hitel 669—	Osztrák hitelrészv. 609—
Magyar koronajár. 92.15	Koronajáradék 92.40
Leszámitolóbank 487.25	Leszámitolóbank 489—
Jelzálogbank 456.25	Jelzálogbank 455—
Rimamurányi vmű 698.—	Rimamurányi vmű 700—
Államvasút —	Államvasút 762.50
Városi villamos —	Városi vasút 287.—
Közuti vasút 611.—	Közuti vasút 612.—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Meghívó.

A kiszombori segély-egylet és hitel-szövetkezet folyó évi október 3-án (vasárnap) d. u. fél 4 órakor a gazdasági olvasó-kör nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre tisztelettel van szerencsénk meghívni.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyvhitelesítők kinevezése.
2. A választmány, mint igazgatóság indítványa a szövetkezet feloszlása tárgyában.

871-1.1 **A választmány, mint igazgatóság.**

8400/1909. tkvi sz.

879-1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Gyergyovics Milos nagybecskereki ügyvéd végrehajthatónak Kurucski férj. Kozlovacski Náta nagybecskereki lakos végrehajtást szenvedő elleni 16 kor. tőkekövetelés és jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvszék területén levő, a nagybecskereki 3386. sz. tjkvben A. I. 1-3. sor. foglalát 6132/b., 6475/b. és 6507/a. hrsz., összesen 3 h 217 négyszögöl szántó az oppovai negyedben 1506 korona kikiáltási árban 1909. évi okt. 26-ik (huszonhat) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. törvényszék árverési termében (földszint ajtósz. 25.) megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok a megállapított kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -ánál, vagyis 400 koronánál alacsonyabb áron el nem adható.

2. Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

3. A kincstár, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889: XXX. t.-c. 10-ik §-nak második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898: XXIII. t.-cikk alapján alakult Központi Hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, az e § szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a tkvi hatóság felhívásának kézhezvételétől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles.

A most említettek kivül a többi árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 150 kor 60 fill.-t készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete

figyelmén kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlan az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvettnek kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

A vhn. 21. §. szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget nem köteles letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában és Nagybecskerek város tanácsánál megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi aug. hó 10. napján.

Rektorisz,

kir. törvényszéki bíró.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.
délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 15 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 26 p.
délután 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 33 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

ELADÓ.

Tükrös előszobafal
eladó

Deák Ferenc-utca 7. sz.

595-x 41

5664/1909. sz.

882-3.1

Hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járási utibizottság folyó évi szeptember 18-án megtartott ülésében elhatározta, hogy az **óbessenyő—keglevichházi közut** 0—8:600. km. szakaszát kiépítteti.

A kiépítéshez szükséges zuzott kavicsnak m²-ként legalább is 2000 kgr. szilárdsággal kell bírnia.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából folyó évi **október 18-án d. e. 9 órakor** Szerbnagyszentmiklós község kis tanácstermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállására vonatkozó és 73272 kor. összeggel engedélyezett költségeloirányzati végösszeg után számítandó és a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött határidőig alólírott főszolgabíróhoz annál inkább adják be, mert a később érkezőt ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó előírt költségvetés és részletes feltételek a főszolgabírói hivatalban a hivatalos órákon belül naponként megtekinthetők. Az utibizottság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, az ajánlati összegre való tekintet nélkül, szabadon válasszthasson.

Nagyszentmiklós, 1909. évi szept. 21.

Hadfy, főszbiró.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNÉ BRÁJER MARIA.

25435/1009. sz.

Torontálvármegye alispánjától.

Hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága 1909. évi szeptember 14-én kelt 1499. kgy. 25435/1909. sz. határozatával a „Munkácsi” fogházépületnek kulturházzá leendő átalakítását 149.447 kor. 11 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1909. évi **október 14-ik napjának d. e. 11 órájára** a torontálvármegye alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezők figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vármegyeház I. em. 17. sz. irodában a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1909. évi szept. 18.

Az alispán helyett:

Kéler Akos,
főügyész.

875-3.3

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A „TORONTAL” KIADÓHIVATALÁBAN.